

Լիլիթ

Ավետիք Իսահակյան

Աստված՝ երկինք ու երկիր և բոլոր կենդանիներն ու բույսերը իր արարչական մի սուկ խոսքով ստեղծելուց հետո՝ առավ անասունների ոտքի տակ ընկած հողից մի կտոր և նրանից ստեղծեց մարդուն: Ստեղծեց նրան, որ սա սքանչանա իր վեհ գործերի վրա և փառավորե աստվածային անունը: Եվ բնակավայր տվեց նրան Եդեմի դրախտը: Նորաստեղծ Ադամը հիացավ աստծու հրաշալիքների վրա: Մեկ-մեկ նայեց անասուններին, թռչուններին և զանազան բույսերին, զարմացավ և փառաբանեց մեծ վարպետի անունը: Եվ իրեն զգալով մենակ ու անընկեր՝ սկսեց ձանձրանալ, սաստիկ ձանձրանալ: Աստված տեսնելով Ադամի մենակությունը՝ խոսեց ինքն իր հետ. «Եկեք՝ ստեղծենք Ադամի համար մի քնքուշ ընկեր, որ մարդը միայնակ չվայելե դրախտի հրապույրները»: Եվ բռնեց դեպի վեր սուրացող կրակը և նրա բեկբեկուն, ճախրուն բոցերից ստեղծեց անդրանիկ կնոջը՝ Լիլիթին: Եվ նայելով իր ստեղծածի վրա՝ հիացած ասաց. «Բարի է, որովհետև գեղեցիկ է»: Ապա կոչեց Ադամին իր մոտ: Լիլիթի փոքրիկ ձեռքը դնելով նախամարդու ափի մեջ՝ ասաց.

Ադամ, ահա քեզ ընկեր՝ գեղեցիկ Լիլիթը: Իրար աչքերի մեջ տեսեք ձեր պատկերը և իրար սրտերի մեջ սիրեցեք միմյանց: Աճեցե՛ք և բազմացե՛ք: Ադամ, քո բոլոր օրերիդ մեջ հետևիր Լիլիթին, և դո՛ւ, Լիլիթ, հնազանդ եղիր Ադամին: Լիլիթ ուշի ուշով նայեց Ադամին, և կավի հոտ զգաց իր հոտոտելիքը: Եվ զգաց, որ Ադամի հայացքը հողի ծանրությամբ իջավ իր մազերի և ուսերի վրա: Ու հապճեպով ձեռքը դուրս քաշեց Ադամի ափի միջից: Ադամ նայեց Լիլիթին. և գեղեցկության մի անհուն ծավալվեց ու խորացավ իր առջև, որ դյուրում էր ու քաշում իր հոգին դեպի ահավոր անդունդը՝ ոչնչացնելու համար: Եվ հիազարհուր աչքերը գոցեց: Եվ երբ

աչքերը նորից բացեց՝ շրթները հազիվ կարողացան իրարու գալ. — Փա՛ռք քեզ, ա՛ստված, դու ստեղծեցիր ամենագեղեցիկը և կատարյալը քո արարածների մեջ: Դու հյուսեցիր պսակը քո հրաշագործ տիեզերքի: Փա՛ռք քեզ անսահման և հավիտյան: Երբ Լիլիթ լսեց նրա խոսքերը՝ գլուխը քնքուշիկ թեքեց դեպի աջ ուսը. և առաջին գոհունակ ժպիտը փայլեց չքնաղ դեմքի վրա: Ադամ՝ մղված մինչ այդ իրեն անձանոթ մի զգացումից՝ ուզեց կրկին բռնել Լիլիթի ձեռքը: Սակայն Լիլիթ բոցի պես խույս տվեց Ադամի մոտից: Ադամ զգաց, որ իր սիրտը կապված է Լիլիթի լուսաշող կրունկներին՝ անբաժան ու անմեկին: Եվ հետևելով Լիլիթին՝ տեսավ նրան կանգնած ոսկեվառ լճակի ափին, ուր նագում են ձյունափետուր կարապները: Լիլիթ հիացումով դիտում էր գեղանի կարապներին: Նրանց ճկուն, սլացիկ պարանոցները կախարդել էին իրեն: Եվ քաղցր ձայնով կանչեց կարապներին. ու երբ Լիլիթ ծունկի եկավ նրանց փայփայելու, հանկարծ ջրերի վրա տեսավ մի հրաշալի, մի հրաբողբոջ պատկեր. և երբ հասկացավ, որ այդ իր ցուլքն է, սքանչացավ իրենով և հպարտացավ: Կրծքի վրա թափթփված մազերը հյուսեց և թողեց, որ հյուսերը ծփան ուսերի և թիկունքի վրա: Եվ հիացած ու նորից հիացած՝ նայում էր իր պատկերին և չէր հազենում: Կապույտ երկինքն իր արևով և դրախտից մի կտոր ցուլացած էին լճակի հայելու մեջ: Եվ տեսավ Լիլիթ, որ արևը այնքան հրեղեն չէ, ինչքան իր աչքերի կրակը, և երկինքը այնքան խորունկ չէ, ինչքան իր աչքերի հունը: Ինքն է ամենակատարյալը դրախտի մեջ, և լիճն ու դրախտը լցված են իր դեմքի լույսով: Մինչ այդ՝ մի գույգ հակինթե թիթեռներ՝ ադամանդե թևերով, եկան և նստան նրա քաղցրաբույր մազերի վրա: Լիլիթ նայեց և ժպտաց: — Ի՛նչ գեղեցիկ կլիներ, եթե սրանք միշտ մազերիս վրա մնային... Եվ իսկույն ծաղիկներ քաղեց, որ հազար գույներով փայլում էին ու բուրում իր շուրջը, և շարեց վարսերի մեջ: Ադամ, որ հեռուն կանգնած՝

հափշտակված դիտում էր ընկերին, մեկեն սիրտ առավ մոտենալու նրան: Լիլիթ երբ տեսավ, որ Ադամի ցուքը խառնվեց իր պատկերին, զայրացած ոտքի ելավ և աչքերի ցասկոտ հուրը վառեց նրա վրա: — Լիլի՛թ, հրեշտակներից չքնա՛ղս,— թոթովեց Ադամ,— այդ ի՞նչ ծաղիկներ էին, որ դու քաղեցիր... — Սրա՞նք.— հրաշալիքներ են սրանք, դու չես հասկանում,— Ադամի խոսքը արհամարհանքով կտրեց Լիլիթ: — Ո՛չ, հոգիս, ես գիտեմ Եդեմում այնպիսի վայրեր, ուր ստեղծողն անգամ տակավին ոտք չի դրել: Այնպիսի աննման ծաղիկներ, անպատմելի բույրերով ու գույներով, այնպիսի լուսատերև ծառեր՝ ամենահամեղ պտուղներով զարդարուն: Չէի՞ր կամենա՝ հիմա երթայինք շրջեինք այն վայրերը... Ադամ այնպիսի փաղաքուշ ձայնով ասաց, որ մի պահ մեղմացավ Լիլիթի զայրույթը: — Լա՛վ, Ադամ, կերթանք, կերթանք, բայց ոչ այսօր. հետո, հետո: — Լիլի՛թ, նազելիս, այո՛, երբ որ կամենաս, սակայն գիշեր է գալու հիմա. գնանք իմ տաղավարը, որ շինել եմ հրաշագեղ սոխակների բներին կից, ամենաշքեղ ծաղիկներով պարուրված: Քնի՛ր այնտեղ, իսկ ես հսկեմ քո անուշ քունը: — Ո՛չ, ո՛չ, թո՛ղ ինձ մենակ: Ես այսօր շատ հոգնած եմ,— և թեթևասահ քայլերն ուղղեց պուրակների խորը: Ադամ չգիտեցավ՝ ի՛նչ պատասխաներ: Լուռ և գլխաքարշ հետևեց նրան: — Ադա՛մ, թո՛ղ ինձ մենակ, խնդրում եմ... — Բայց, Լիլի՛թ, հազար ցանկալի՛ Լիլիթ, եր՞բ տեսնեինք իրար, և ե՞րբ... — Վաղը,— Ադամի խոսքը հրամայաբար կտրեց Լիլիթ և ակնթարթի մեջ սուզվեց թփերի մեջ:

————— Լիլիթ աղբյուրի մոտ նստած՝ ականջը դրած նրա բյուրեղյա նվազին՝ նայում էր դրախտի աստղազարդ երկնքին. և աստղերի հրաբորբ ողկույզները արբեցնում էին նրա սիրտը մի խորհրդավոր տենչանքով: Եվ Լիլիթ աստղերով հարբած՝ քուն մտավ ծաղիկների վրա և զարթնեց սոխակների սիրահույզ դայլայլներից:

Ցնորագեղ շնորհներով ծագեց արշալույսը և ծավալվեց դրախտի վրա՝
թաթախելով ամեն չնչին գուղձն իսկ շողերի և գույների անճառ
կախարդանքի մեջ: Ադամ գամբյուղը լցրած պտուղներով ու ծաղիկներով՝
քայլեց դեպի Լիլիթի տաղավարը և հեռվից ձայնեց Լիլիթին: Պատասխան
չառավ: Նորից ձայնեց, նորից ոչ մի պատասխան: Անհամբեր մի քանի
անգամ անցավ ու դարձավ աղբյուրի շուրջը, հայացքը ամեն կողմ լարած:
Լիլիթ չերևաց: Գնաց լճափ, թափառեց պուրակներում, պրպտելով ամեն
թուփ ու մացառ: Կրկին դարձավ աղբյուրի մոտ: Լիլիթ չկար ու չկար: Ի՞նչ
է պատահել նրան, Լիլիթին,— մտածում էր Ադամ.— երևի անձանոթ
շավիղներ բռնելով՝ մխրճվել է հեռավոր պուրակների մեջ և մոլորվել:
Պիտի որոնել, որոնել նրան: Եվ գամբյուղը թողնելով աղբյուրի մոտ, ուր
Լիլիթի տաղավարն էր, գնաց որոնելու: Ամբողջ օրը թափառեց Ադամ՝
բարձր ձայնելով Լիլիթի անունը: Սակայն ոչ մի արդյունք: Երեկո եղավ և
իջավ գիշերը: Ադամ, անկարող լինելով խավարի մեջ գտնել դարձի
արահետները՝ հոգնած քնեց մի ծառի տակ: Եվ միայն լուսադեմին, երբ
կաթնալույսով ողողված էր երկինք ու դրախտ, Ադամ կարողացավ
վերագտնել եկած ուղին: Վազ տալով, շնչասպառ և դեռ չհասած աղբյուրին,
հեռվից ձայն տվեց. — Լիլի՛թ, բարի լույս: — Սակայն մի՛ եկ մոտս. դեռ չեմ
լվացվել: Ադամ լսելով Լիլիթի ձայնը, երեկվա բոլոր կրած տանջանքը նույն
սրույթամբ նորից ապրեց: Սրտում զայրույթը ոտքի կանգնեց: Ուզեց
Լիլիթին խիստ կշտամբել, սակայն զսպեց իրեն: — Ո՞ւր էիր երեկ, ամբողջ
օրը: Այնքա՛ն որոնեցի, այնքա՛ն որոնեցի...— Մեղմ եղանակով ասաց
Ադամ: — Երե՞կ.— երեկ ես եկա լիճը. քեզ չտեսա. դու չեկար,—
պատասխանեց Լիլիթ.— ապա մի քիչ վազվզեցի այծյամների հետևից,
ընկա նոր անձանոթ վայրեր: Սքանչելի սոխակներ կային. նրանց երգով
տարված՝ մնացի մինչև երեկո: — Բայց զարմանալի է: Դու է՞րբ եկար լիճը.

մի ոտքս այստեղ էր, մյուսը՝ այնտեղ: Եվ վերջապես դրախտում այնքան թափառեցի: Ո՞ւր էիր, որ քեզ չգտա: — Սակայն ես սպասեցի քեզ թե՛ այստեղ, թե՛ լճափում, իսկ դու չկայիր ո՛չ այստեղ, ո՛չ այնտեղ,— կտրուկ ձայնով պատասխանեց Լիլիթ: Ադամ մի պահ լռեց: Ադամ մտածում էր՝ մի՞թե չնկատեց Լիլիթին, անկարելի է, բայց... Եվ համակերպված հաշտ սրտով ասաց. — Գեղեցի՛կ Լիլիթ, հիանալի պտուղներ եմ բերել նախաճաշիդ համար: — Սակայն սպասիր, մազերս դեռ չեմ հարդարել: — Եվ չքնաղ մազերիդ համար արշալույսի ցողերով թաթախուն ծաղիկներ եմ բերել: — Շնորհակալ եմ, ես էլ ունեմ: Մի քիչ էլ սպասիր, հիմա կգամ: Եվ սպասեց Ադամ: Լիլիթ, բոցերի պես թովռուն, եկավ կանգնեց Ադամի առջև՝ ոտքը հազիվ գետին առած: — Օ՛հ, նորից նույն հիանալի պտուղները, որ գտա տաղավարիս առաջ: — Միշտ նույն գեղեցիկ տեղերիցն եմ բերել: Հիմա պիտի գնանք, չե՞, հոգիս: — Կերթանք, դեռ ժամանակ կա,— ասաց Լիլիթ և նստեց նախաճաշիկի: Ադամ տեղ բռնեց Լիլիթի ձախ կողմը և սրտի զեղումին ազատ ելք տալով. — Ա՛խ, Լիլիթ,— ասաց,— իրավ որ դու անգուր չես: Մենակությունը հոգիս հանեց: Եվ կարոտով գրկեց Լիլիթի մեջքը, և բոլոր հոգով սեղմեց Լիլիթին իր կարոտած կրծքին: Լիլիթ փախավ Ադամի գրկից և հեռուն կանգնած՝ լացի ձայնով ասաց. — Ադա՛մ, շատ կոպիտ ես գրկում. կողերս ջարդեցիր: Եվ թիկունքը դարձնելով Ադամին՝ խռոված կանգնեց Լիլիթ: Եվ նրա թիկունքը ավելի ոսկեբոց էր, քան արշալույսի շքեղահյուս ծիրանին, որով զարդարվում է դրախտը: Ադամ նայեց, և հոգին նվաղեց. և փափկությամբ բռնեց Լիլիթի ձեռքը և նրա աչքերի մեջ հավլելով խոսեց. — Լիլի՛թ, կյա՛նքս, ներիր ինձ: Լիլի՛թ, հոգուս հոգի, այդպես լուռ և տխուր մի՛ նայիր ինձ. ժպտա՛, խոսի՛ր: Ա՛խ, ինչպես կուզենայի հազար ականջ ունենայի, որ քաղցր ձայնիկդ հազար անգամ լսեի և նորից չհագենայի: Լիլիթ նստավ: Ձգվեց մի լարված լռություն: —

Աղա՛մ,— խզեց լռությունը Լիլիթ,— աստված քեզ վաղո՞ւց է ստեղծել: — Այո՛, նազելիս: — Ի՞նչ էիր անում դրախտում: — Թափառում էի մենամենակ և ինձ համար ընկեր էի որոնում անբան անասունների մեջ: — Մի՞թե չգտար քեզ նմանը,— հարցրեց, աչքերի խորամանկ հայացքով զննելով Աղամին: — Ո՛չ, Լիլիթ: Դրա համար էլ աստված քեզ ստեղծեց ինձ համար: — Ինձ քեզ համար ստեղծե՞ց... հա՛, հա՛, հա՛... — ծիծաղեց Լիլիթ բարձր ու զվարթ: Աղամ վիրավորվեց: Իջավ մի դառն լռություն: — Այո՛, այո՛,— սրտաբեկ խոսեց Աղամ,— աստված քեզ ստեղծեց, որ մենակ չապրեմ, որ ընկեր լինիմք... կյանքս հատնում է քեզ համար, իսկ դո՞ւ... դու չես իմանում, որ առանց քեզ դրախտն անտանելի է ինձ համար, և կյանքը՝ միայն տառապանք... աստծո՛ւն հաճելի չէ այս. եթե լսե, սաստիկ կբարկանա: Եվ դողաց նրա ձայնը. արցունքները թրթռացին ձայնի մեջ: Լիլիթ նայեց Աղամի խղճալի դեմքին և լիահնչուն քրքիջ արձակեց: Մակայն մի պահ: Ապա հայացքը նրա քաղցրացավ, աստծու անունը զգաստացրեց նրան: — Բայց, Աղա՛մ, ինչո՞ւ ես լալիս. ինչո՞ւ ես այդպես խոսում: Չե՞ որ միշտ բարի եմ եղել քեզ հետ: Եվ հրացայտ մատներով փայփայեց Աղամի անկարգ մորուքը: Անձայր գորովով լցվեց Աղամի սիրտը: Պատրաստ էր ընկնելու Լիլիթի ոտները և թողություն խնդրելու: — Լա՛վ, Աղամ, սիրելի՛ս,— փաղաքուշ ձայնով դիմեց Լիլիթ,— բռնի՛ր այս թռչող ծաղիկը ինձ համար: — Սա թիթեռ է, ծաղիկ չէ: — Միևնույն է, բռնի՛ր: Աղամ վազեց թիթեռի ետևից և չկարողացավ բռնել: — Ուզո՞ւմ ես՝ բռնեմ իսկույն,— ասաց Լիլիթ և, ճախր առնելով օդում, ակնթարթի մեջ բռնեց թիթեռին: — Տեսա՞ր, Աղամ: Բայց ի՛նչ դանդաղաշարժն ես եղել դու: — Օդի միջով քեզ պես չեմ կարող ուստոստել,— պաշտպանեց իրեն վիրավորված շեշտով Աղամ,— բայց շատ արագ կարող եմ վազել: — Այդ էլ չես կարող,— հակառակեց Լիլիթ,— մի՛ պարծենար: — Կարող եմ,—

պնդեց Ադամ,— արի փորձենք: — Զուր մի՛ հոգնիր: Ադամ նորից պնդեց: — Շատ լավ,— ասաց Լիլիթ,— եթե ինձ բռնես, դրախտի ամենից քաղցր պտուղը կտամ քեզ: — Ո՞րն է այդ, որ դու գիտես, ես՝ ո՛չ, թեև դրախտի բոլոր պտուղ-ները ճաշակել եմ արդեն,— զարմացած հարց տվեց Ադամ,— ի՞նչ է անունը: — Համբույր: — Համբո՞ւյր,— զարմացական ու հարցական կրկնեց Ադամ: — Այո՛, համբույր,— շրթների հատնումը ուրիշ շրթների վրա: Չգիտե՞ս: Ադամ խորհում էր, թե ո՞րտեղից այդ գիտեր Լիլիթ, ե՞րբ և ի՞նչպես... Եվ վարանոտ նայեց Լիլիթին: Իսկ Լիլիթ անխոս նայում էր Ադամի աչքերին, և սակայն նրա բոցալեզու հայացքը կրակե ճառագայթներով անցավ Ադամի բիբերի միջով և բռնեց Ադամի հոգին մորենու պես: Հասկացավ Ադամ և սրտական համաձայնեց: Վազում էր Լիլիթ կայտառ ու թեթև, Ադամ ոգևորված վազում էր հևհև: Թաքչում էր Լիլիթ թփերի տակ, ապա ցատկում էր վեր, կանգնում էր մի պահ և հնչուն ծիծաղով ասում.— «Արի՛, արի՛, բռնիր, սպասում եմ»: Եվ կարմիր շրթները համբույրի բողբոջ կազմած սպասում էր: Ադամ խելակորույս կանգ առավ: — Ադա՛մ, աստված քեզ ինչո՞ւց ստեղծեց,— հարց արավ Լիլիթ՝ նրան մոտենալով: — Հողից, բայց իր պատկերի նման: — Հողի՞ց, հողի՞ց... հա՛, հա՛, հա՛,— ծիծաղում էր ու ծաղրով ծիծաղում,— դրա համար այդպես ծանրաշարժ ես, հաստ ու կոպիտ: Ադամ բորբոքվեց ու բարկացավ. և բոլոր ուժերը հավաքած՝ վազ տվեց. վազեց Լիլիթի վրա և քիչ մնաց բռներ նրան ու ճմլեր իր գրկում. սակայն մատները միայն դիպան մազերին: Իսկ Լիլիթ, ակնթարթի մեջ, արտուտի պես նետվեց վեր ու սլացավ թավուտների մեջ՝ զվարթ ծիծաղով ու բարձր ձայնելով. — Ադա՛մ, վաղն արի գնանք դրախտը շրջելու: Ադամ հաղթված և ամոթահար՝ երկար ժամանակ մնաց բևեռված և աչքերը անթարթ ծովացած Լիլիթին պարփակող թավուտների վրա:

Արշալույսին Ադամ եկավ և դեզերեց աղբյուրի

շուրջը: Սպասեց, մինչև Լիլիթ ծաղիկներով պճնված, հազար նազանքներով երևաց: — Ուրեմն ասում ես՝ գնանք քո գոված վայրերը,— անփույթ ասաց Լիլիթ: — Օ՛հ, աննամա՛ն Լիլիթ, գովքը ոչինչ հնչյուն է, պիտի աչքովդ տեսնես այն գերահրաշ պուրակները, աղբյուրները, լճակները, որ հասկանաս դրախտի անհուն շքեղությունը: Եվ Ադամ ցույց տվավ գնալիք ուղին: — Ո՛չ, այսպե՛ս գնանք,— ասաց Լիլիթ՝ մատնանշելով Ադամի ցույց տվածի հակառակ կողմը: — Ներիր, նագելիս, սա՛ է ճանապարհը,— մեղմով առարկեց Ադամ: — Այսպե՛ս գնանք,— կրկնեց Լիլիթ: — Անգի՛ն Լիլիթ, այդ ճանապարհը լա՛վը չէ այնքան: Ես գիտեմ բոլոր շավիղները,— և ցույց տվածս է ամենագեղեցիկը: Ներիր, որ ասեմ, թե դու չգիտես: — Ո՛չ,— զայրացած ասաց Լիլիթ,— և վերջապես ես ա՛յս եմ ուզում, եթե չես գալիս, ես մենակ կերթամ: Եվ ոտք դրեց իր կամեցած ուղին: Ադամ հլու հետևեց նրան: Մի պահ գնալուց հետո՝ Ադամ համարձակվեց ասելու. — Չքնա՛ղ Լիլիթ, աղաչում եմ, հիմա էլ փորձիր իմ ասած ճանապարհը: — Շատ լավ,— զիջեց Լիլիթ, թող քո ասածը լինի: Արդեն միշտ քո ասածն է լինում: Ճանապարհի ափերին, հազարաբույր ու հազարաթույր ծաղիկները բյուր-բյուր ձևերով՝ պճնազարդել էին բուրաստանները: Երազանման թիթեռների բույլերը ճախր էին առնում կանաչի ու կակաչի մեջ Լիլիթի շուրջը: Պուրակներում բանաններն ու անանասները բոլորել էին լճակները, ուր ցուլացայտ ձկներն էին խայտում նունուֆարների և լոտոսների հույլերի մեջ: Սաղարթախիտ ստվերների տակ արծաթյա և ծիածանավառ սիրամարգներն էին ճեմում գմբուխտահավերի և ծիրանահավերի հետ: Մարգից մարգ ոստոստում էին դրախտահավերն ու քնարահավերը: Դարաստաններին վրա, բուրալից օդում, անուրջների պես, ցանու-ցիր, թափառում էին երփնավառ թռչունները և երգում էին հազար դայլայլներով, հոգեհմա գեղոններով իրենց սերն ու տենչերը:

Ոսկեկեղև ծառերից կախված էին հեշտագրգիռ պտուղները կախարդիչ գույներով ու ձևերով: Լիլիթ պոկում էր սիրտն ուզածը և հիացած ճաշակում: Հափշտակված էր Լիլիթ դրախտի տեսարաններով. անթարթ նայում էր շուրջը, ետ դառնում և նորից նայում: — Հոգյա՛կս,— ասաց Ադամ,— ահա այնտեղ է իմ տաղավարը: Սակայն Լիլիթ անուշադիր՝ չլսեց Ադամին և քայլում էր զմայլած ու վերացած: Նա թռչունների պես ուստոստում էր, քան թե քայլում, լուսակաթ ոտները գետնին չէին հպում: Իսկ Ադամ ծանր ու հաստատուն քայլերով հետևում էր նրան, աչքերը չհեռացնելով նրա կրակե բոցերի պես ծփծփող, ճաճանչագեղ մազերից: Զգացումի հզոր ու անգուսպ մի ալիք մղում էր Ադամին գնալու և Լիլիթի ոտների տակ փշրվելու, և Ադամ, արագացնելով իր քայլերը՝ մոտեցավ Լիլիթին, վախով բռնեց նրա հրեղեն արմունկից և հոգեսպառ ասաց. — Ի՛մ չքնաղ ընկերս, նայիր հեռուն, ի՛նչ վսեմ է: Լիլիթ աչքի ծայրով անտարբեր նայեց հեռուն: Եվ հեռուն երկնաձիգ լեռներն էին սուզվել կապույտ լռության մեջ, արծաթացու ձյունապսակներով: Սյունաբարձ ապառաժներից գլխիվայր նետվում էին ջրերը և ահագնագոչ դողորով լեցնում անձավները, ուր խարտյաշ այծյամներն էին հանգիստ առնում: Լեռների ոտների տակ սնդուսի ծովն էր հնում, ուր լուսափետուր որորները քնքշորեն խփում էին իրենց կուրծքը ոսկեձայր կոհակներին և սուրում էին դեպի հեռավոր գմբուխտաշող կղզիները: Այնտեղ երփնաթերթ ծաղիկներն էին խնկում և բարձրուղեշ արմավենիներն էին օրորվում գուրգուրող հովերի մեջ: — Տեսա՞ր, հոգիս, ինչ գեղեցիկ է: Ես չէի՞ ասում,— շշնջաց Ադամը և գործով գրկեց Լիլիթի մեջքը: — Վատ չէ, բայց իմ ասած ճանապարհը նույնպես լավն էր,— ասաց Լիլիթ և, ուստում անելով՝ թռավ Ադամի գրկից դուրս և կանգնեց ափին մոտակա առվակի, որ գվարթ ծիծաղով թավալվում էր խայտաբղետ ավազահատիկների վրա:

— Օ՛հ, ի՛նչ սիրուն են այս մանր քարերը, ի՛նչ սիրուն գույներ ունեն. կարմիր, կապույտ, կանաչ, ոսկե... Աղա՛ւ, տուր ինձ այդ խիճերից մի քանի հատ: — Լիլի՛թ, այս ի՛նչ են որ: Ես գիտեմ այնպիսի խիճեր, որոնք փայլուն են արևի պես, թափանցիկ են ջրերի պես և կարծր են ու շատ գեղեցիկ: — Ա... Ո՞ւր են նրանք, Աղա՛ւ, սիրելիս, ո՞ւր են հիմա: — Նրանք շատ հեռու տեղ են գտնվում, խորունկ, անհուն ձորերի մեջ, ժայռերի ծերպերում, հեռու հեռուներում: — Ե՞րբ կբերես, ասա՛, Աղամ,— և Լիլիթ քնքշությամբ ձեռքը դրեց Աղամի ձեռքի վրա: — Եթե հաճելի է քեզ, նազելիս, այսօր կգնամ և վաղը կբերեմ,— ասաց Աղամ ուրախացած, որ առիթ ունեցավ Լիլիթին հրճվանք պատճառելու: — Գնա՛, Աղամ, հիմա իսկո՛ւյն գնա, ի՛նչ լավն էս, Աղամս,— և ափի հակադարձ կողմով փափկությամբ շոյեց Աղամի ճակատը: Աղամ սրտի տրոփյունով մեղմիկ առավ Լիլիթի շուշանագեղ ձեռքը և դրեց շրթներին: Համբույրի անուշությունը ծորեց Աղամի սրտի մինչև հատակը... Ապա կարոտի հայացք ձգելով Լիլիթի վրա՝ արագ վազ տվեց, մինչդեռ Լիլիթ աչքերի հրեղեն խաղով, ուր անուշ խոստումներ կային, երթաս բարև մաղթեց Աղամին: Լիլիթ սակավ ինչ հանգչելուց հետո՝ ուրիշ շավիղներով ուղի ընկավ դեպի իր տաղավարը: Հանկարծ գլուխը ցից բռնած մի օձ հանդիպեց նրան: Լիլիթ նայեց օձի աչքերին, օձը՝ Լիլիթի: Եվ երկուսն էլ կանգնած մնացին, երկուսն էլ թովված էին մեկ մեկով: Լիլիթին այնպես հրապուրիչ էր օձի վետվետուն, գալարուն մարմինը՝ ողորկ, սուր և նետվող: Նրան այնպես թվաց, թե այդ թափանցեց իր մարմնի միջով: Երկար և երկար նայում էր Լիլիթ, սակայն օձը, վախեցած նրա հայացքի կայծակից, սուլեց և ակնթարթի մեջ անհայտացավ կարկառների մեջ: Մինչդեռ Աղամ շնչասպառ վազում էր՝ շուտով հասնելու գեղեցիկ քարերի ձորը: Երբ հասավ, եռանդով սկսեց հավաքել երփներանգ խիճերը: Առանց հոգնելու և վհատելու մազլցում էր

ժայռերը, և ծերպերից ատամներով պոկում էր քարերը՝ վիրավորելով մատներն ու ոտքերը, բայց ոգի առած այն հեռապատկերով, թե ի՛նչպիսի հաճույք պիտի ընծայե չքնաղ Լիլիթին: Ինքնին զարմանում էր, որ Լիլիթին տեսնելու վայրկյանից սիրտը լցված էր մի հեշտալի և քաղցր զգացումով, և դրախտն այն օրվանից հազար անգամ ավելի գեղեցիկ է դարձել, և իր ամեն ապրած վայրկյանը իմաստ ունի և անարտահայտելի հրապույր...

————— Ադամ բեռնավորված ծանրալի զամբյուղով՝ վերջալույսին հեծն հասավ լճակը, ուր Լիլիթ անհամբեր սպասում էր Ադամին: Նա գրկած ուներ մի թավջամորթ կատու, որին շոյում էր անընդհատ՝ ժամանակը կարճելու համար: — Լիլի՛թ, հոգեթո՛վ Լիլիթ, ահա եկա և բերի,— գոչեց Ադամ: Լիլիթ, որ Ադամի ցուքը տեսել էր ջրի վրա, իբրև թե հանկարծի եկած՝ ետ դարձավ դեպի նա: — Ադա՛մ, դո՞ւ ես: — Ների՛ր, հոգիս, որ ավելի շուտ չկարողացա գալ: Շատ հեռու էր: Վաղո՞ւց է՝ սպասում ես ինձ: — Ո՛չ, Ադամ, նոր եկա: Չէի ուզում գալ, գլուխս ցավում էր. հենց այնպես եկա: Բերի՞ր քարերը, տեսնենք: Եվ զսպած անհամբերությամբ աչքերը նետեց զամբյուղի մեջ. — Օ՛հ, ի՛նչ գոհարներ են, ի՛նչ շքեղ են, ի՛նչ շքեղ,— հիացած ձայնեց Լիլիթ: — Գոհա՞ր է սրանց անունը: Դու ո՞րտեղից գիտես,— զարմանքով հարցրեց Ադամ: — Այո՛, այդպես է, ես գիտեմ. Ադա՛մ, սիրելիս, ե՛կ համբուրեմ քեզ, ինչքան բարի ես: Եվ Լիլիթ չկարողանալով զսպել ուրախությունը, կատուն բաց թողեց գրկից, թռավ և համբուրեց Ադամի ճակատը: Ադամ խելքը կորցրած փովեց Լիլիթի ոտների տակ և ապշած դիտում էր նրան, որը քնքուշ մատները խրելով զամբյուղի մեջ խաղում էր գոհարների հետ, առնում էր ափի մեջ, անհագ նայում, ժպտում էր ինքնին. նորից լցնում էր զամբյուղը և նորից վեր առնում: — Ի՛նչ հրաշալի ադամանդներ են՝ սպիտակ հիանալի ճառագայթներով: Ի՛նչ կարմիր հակինթներ են. ի՛նչ մաքուր կանաչ

զմբուխտներ են, ի՛նչ սուտակներ, ի՛նչ շափյուղներ. ո՞րն ասեմ, ո՞րն ասեմ.
և ի՛նչքան շատ են, շա՛տ են... Եվ Լիլիթ խաղում էր գոհարներով, սփռում
էր վարսերի մեջ և նո-րից հավաքում, մինչև լիալուսինը բարձրացավ
ծառերի ետևից և լուսավորեց դրախտի ամեն մի թուփ ու մացառ, ծիլ ու
տերև: Լիլիթ նստել էր նռենու տակ: Լուսնյակի նուրբ շողերը լուսեղեն
քողերի պես ծրարել էին նրա դեմքը: Ադամի սիրտը թռչունի պես թրթռում
էր կրծքի տակ և ուզում էր բերանից դուրս թռչել: — Լիլի՛թ, աննամա՛ն Լիլիթ,
դու իմաստուն ես. ասա՛ ինձ, այս ի՛նչ զգացում է, որ բույն է դրել հոգուս
մեջ՝ քեզ տեսնելու վայրկյանից: Ուզում եմ հալչել լույս ոտներիդ տակ.
ուզում եմ համբուրել կոխածդ հողը. ուզում եմ արևը պսակ դնել գլխիդ վրա
և աստղերով սալարկել քո ուղին: Լիլիթ լսում էր Ադամին, և մեղմ ծիծաղը
հավաքվում էր իր շրթների շուրջը: — Ասա՛, ամենաչքնա՛ղ Լիլիթս, ի՞նչ է
այս զգացումը, որ երբ մոտդ եմ լինում, դրախտը ավելի չքնաղ է դառնում և
կյանքը ավելի անուշ. իսկ երբ հեռու եմ լինում քեզնից՝ դրախտը դառնում
է տգեղ և ամայի, և կյանքը դառն ու ծանր: Քնած թե արթուն՝ երազներս
միայն քեզնո՛վ են լցված: Դու ապրում ես սրտիս և աչքերիս մեջ: Լիլիթ
ծիծաղելով, սակայն ցուրտ ձայնով ասաց. — Սե՛ր է, Ադա՛մ, սե՛ր է դրա
անունը: — Սե՞ր... ո՞րտեղից գիտես դու... — Ես վաղո՛ւց գիտեմ, Ադամ: —
Սեր. նվիրական և ահավոր անուն: Սեր, այո՛, աստված էլ նույնն ասաց՝
սիրեցեք իրար: Եվ ես սիրում եմ քեզ, Լիլի՛թ, հազար-հազար սիրելի Լիլիթ.
Ես քեզ սիրում եմ: Եվ ինչպե՞ս կարող եմ քեզ չսիրել՝ դու չքնաղ ես,
հրաշագեղ, հրաշագեղ, բյո՛ւր անգամ հրաշագեղ: Եվ գիտեմ հիմա, որ
սե՛րն է բոլոր իրերի հոգին. սերն է, որ թռչունների բերանը հովերի ու
աղբյուրների անուշ մրմունջն է դրել: Սիրուցն է, որ քո անցած շավիղներից
մեխակի և խնկածաղիկների բուրմունքն եմ առնում: Եվ գիտե՛ս, Լիլիթ,
փոթորկով բռնկված ծովը, որ լեռնաչափ ալիքներով ծեծում է երկրի

ժայռերը, ավելի թույլ է ու թալուկ, քան իմ սերը, որ անգուսպ ուզում է ոտներիդ տակ ծունկի գալ և լռության մեջ հատնել: Ուզում եմ քեզ օձել համբույրներովս, և հոգվույս համբույրների մեջ դալկանամ ու չքանամ: Ա՛խ, այնպե՛ս, այնպե՛ս սիրում եմ քո հոնքերը, նազելի՛, ցանկալի՛ Լիլիթ: Քո հոնքերը ծիածանի պես կամար են. ծիածանի պես կամար են կապել քո հոնքերը աչքերիդ երկնքի վրա: Քո աչքերի երկնքի մեջ ծիր-կաթիններ եմ տեսնում, ուր հազար-հազար արևներ են հրդեհում: Հազար-հազար արևներով բոցավառ աչքերդ կիզում են հոգիս. հոգիս կիզում են: Թող աչքերիդ մեջ նայելով մոռանամ ինձ. մոռանամ դրախտն ամբողջ՝ աչքերիդ մեջ նայելով: Եվ համբուրեց Լիլիթի աչքերը, և համբուրեց հոնքերն ու թարթիչները: Լիլիթ անտարբեր էր Ադամի գուրգուրանքի հանդեպ: Լիլիթ մտազբաղ էր: — Ադա՛մ, ի՞նչ կա դրախտից այն կողմը: — Այնտեղ երկիրն է՝ չոր ու տատասկոտ: Թող կորչի երկիրը. ես սիրում եմ քո պարանոցը, Լիլիթ: Քո պարանոցը բարձր է ու սպիտակ, ավելի բարձր է ու սպիտակ, քան ցարասիները, որ նուրբ ու քնքուշ հասակով կանգնել են դրախտի դռների վրա: Եվ Լիլիթ աչքերի ծիծաղով՝ երկարացրեց պարանոցը, և Ադամ համբուրեց պարանոցը և նորից համբուրեց տենչանքով: — Ադա՛մ, ո՞վ է ապրում երկրի վրա: — Սատանա՛ն է ապրում, Լիլի՛թ, սակայն թող կորչի սատանան: Ես սիրելով սիրում եմ քո բերանը, Լիլի՛թ: Դրախտի հրաշալիքն է քո բերանը, Լիլի՛թ... — Ադա՛մ, ո՞վ է սատանան,— ընդհատեց Լիլիթ նրա սրտի զեղումը: — Աստծու հակառակորդն է նա: Հրեշտակ էր նա, հրեղեն՝ և՛ իմաստուն, և՛ գեղեցիկ, սակայն ըմբոստացավ աստծու դեմ. ուզեց նրան հավասարվել: Եվ աստված պատժեց նրան, երկնքից ներքև թոթափեց նրան իր ընկերներով՝ հավիտյան նզովելով նրանց: Եվ թող նզովվա՛ծ լինեն նրանք: Ես սիրում եմ քո բերանը, անսպառ և անհուն հրապույրների, անանուն վայելքների նեկտարն է քո բերանը,

ուսկից ոսկի մեղուն ամենաքաղցր մեղրն է շինում: Քո լեզուն բոլոր սոխակների սիրատարփ երգերն ունի, և բոլոր թռչունների ճովողյունից ավելի անուշ է քո լեզուն: Քո շրթների մի քաղցրանուշ համբույրով ես ողջ դրախտը վայելած կլինեմ. լիաճոխ ճաշակած կլինեմ ողջ տիեզերքն ու հավիտենականը քո շրթների միմիակ համբույրով... Եվ Ադամ տարփակեց շրթները կարկառեց՝ Լիլիթի բերանը համբու-րելու, սակայն Լիլիթ ձեռքով գոցեց Ադամի բերանը և, ուժգին ետ մղելով նրան, իսկույն մի ցունցով ոտքի ելավ: Ադամ թալկացած ընկավ գետին: — Քունս տանում է,— ասաց Լիլիթ,— վաղը կսպասես ինձ լճափին: Եվ թռունի քայերով թռավ սուզվեց գիշերային ստվերների մեջ: Ադամ խավարած աչքերով հետևում էր հեռացող, կայծկլտող, փայլուն Լիլիթին: Ադամ առավոտ աչքերը բացեց, տեսավ գլուխը գետնին, և Լիլիթ չկար: Կարծես թե՛ երազի մեջ էր: Աչքերը նորից գոցեց, սակայն Լիլիթ նորից չկար: Հանկարծ միտքն ընկավ Լիլիթի վերջին խոսքերը: Արագ քայլերով շտապեց լճափ և, աչքերը սևեռած դրախտի բոլոր շավիղներին, սկսեց սպասել: Ամեն մի եղնիկի քայլով սիրտը թունդ էր ելնում. ամեն մի գեփյուռով, որ թփերը իրար էր բերում, ալեկոծվում էր նրա սիրտը: Այսպես անհամբեր սպասեց մինչև վերջալույս— և Լիլիթ չեկավ: Ադամ հուսաբեկ փովեց սեզերի վրա՝ թարթիչները գոցած, որ Լիլիթին երագե: Լսեց մի մրմունջ ավի եղեգների մեջ. կարծեց թե մի սիրտ մորմո-քում էր այնտեղ: Շտապով ոտքի ելավ, կտրեց մի եղեգ, մի-երկու ծակեր բացեց ցողունի վրա և սկսեց նվազել: Այս նվազ չէր, այլ Ադամի սիրավառ սերն էր ինքնին, որ շիթ-շիթ ծորում էր եղեգնափողի միջից դարձած արցունք ու տենչանք, տենչանք ու տրտունջ: Եվ երգում է նա.

— Լիլի՛թ, Լիլի՛թ, դու իմ ճակատագիր: Առանց քեզ ի՞նչ է անմահությունը: Դու հեշտանքի դրախտն ես, Լիլիթ, Հրաշքների և հմայքների միակ

դրախտն ես դու: Երազն ես դու, հիացքն ու դյուխանքը, Լիլիթ, Դու չճաշակված գաղտնիքն ես, Լիլիթ, Արևադբայուն ես դու, Լիլիթ, Բոլոր տանջող և ապրեցնող հրապույրների արևադբայուրը: Անհաղթելի կինն ես դու, Լիլիթ, Լիլի՛թ, հավիտենակա՛ն Լիլիթ...

————— Գիշերն անքուն թափառեց Ադամ՝ երգելով իր ցավագին կարոտը, որ կիզում էր նրա սիրտը: Եվ մյուս օրն ամբողջ Լիլիթ նույնպես չերևաց: Օրն ամբողջ թափառում էր Ադամ ու հառաչում: Այրվում էր ու պապակում, և դրախտի ոչ մի սառն աղբյուր չէր կարող զովացնել նրան: Ադամ որոշել էր, երբ Լիլիթին տեսնի, ծանր խոսքերով կշտամբե նրան, հանդիմանե կոպիտ ձևով և նույնիսկ սպառնա աստծու անունով: Այնպե՛ս տառապած էր Ադամի հոգին, այնպես խիստ տառապած:

————— Վերջալույսին, հանկարծ թփուտների խորքից երևաց Լիլիթ բյուր սեթևեթներով, իր մարմնի բոլոր շնորհներով պերճացած: Ադամ խենթի պես ցատկեց դեպի Լիլիթ, վայրկյանի մեջ մոռանալով ամեն քեն ու որոշում: Եվ տեսավ Լիլիթին աշխույժ ու կայտառ, վազում էր մի գալարուն ու սևափայլ օձի հետևից, աչքը չհեռացնելով օձի վրայից: Ադամ բոլոր շնչով ձայնեց և հետապնդեց նրան. — Լիլի՛թ, կանգնիր, ո՞ւր ես գնում, կանգնիր: — Քեզ ի՞նչ, ուր եմ գնում, ինչո՞ւ ես հետևում ինձ.— Բարկացայտ պատասխանեց Լիլիթ: — Ի՞նչպես թե՛ քեզ ինչ: Չե՞ որ աստված ուզեց, որ հետևեմ քեզ, և դու հնազանդիս ինձ... — Ես քեզ հնազա՞նդ: Դու ո՞վ ես, ո՞վ: Կորի՛ր աչքիցս, կո՛շտ հողի կտոր,— արհամարհոտ գոչեց Լիլիթ և բոցերի պես օդի միջով սուրաց, անհայտացավ: ————— Ադամ համբերությունը հատած՝ ուղղակի գնաց աստծու մոտ գանգատի: — Տե՛ր իմ, այս ի՞նչ ընկեր տվիր ինձ,— ասաց Ադամ զսպած բարկությամբ.— քո հրամանին երբեք

չանսաց[1] նա. չհնազանդեց ինձ: Հրապուրում է ինձ, տոչորում և ապա ծարավ թողնում, հեռանում: Այրվում եմ, երբ հեռու եմ լինում նրանից, այրվում եմ նորից, երբ մոտն եմ լինում նրա: Չար կրակ է նա, կիզող-կրակի կտոր, տանջվում եմ, հատնում եմ ես... Աստված հանգստացնելով Ադամին՝ ճանապարհ դրեց: Եվ կոչեց Լիլիթին իր մոտ: Սակայն Լիլիթ չեկավ աստծու ձայնի վրա: Աստված սրտմտած ուղարկեց Սենոյի և Մանսենոյի հրեշտակներին, որ գտնեն բերեն իր աթոռքը անհնազանդ Լիլիթին: Լիլիթին բերին: Նա աչքերը խոնարհած կանգնել էր աստծու առաջ: Արարիչը սաստեց նրան, ասելով. — Ես ստեղծեցի Ադամին հողից և քեզ կրակից, որ իրար լրացնեք: Պիտի սիրես և մանավանդ հնազանդ պիտի լինես նրան, քո ամուսնուն, որովհետև ես քեզ նրա համար ստեղծեցի: Եթե չհնազանդես, զիտցիր, որ խիստ կպատժեմ... Գնա հիմա Ադամի մոտ, այդպես եմ կամենում ես... _____

Վտակի ափին, ուռենու տակ, տխուր նստել էր Լիլիթ: Թախծանուշ դեմքը մարգարիտի պես գունաստ, ճակատը բազուկին հենած: Եվ մազերը պճնող դրախտավարդերի պսակը թառամել էր արդեն... Ադամ, որ սպասում էր նրա դարձին, եկավ նստավ նրա կողքին և, վախով բռնելով նրա ցուրտ ձեռքը, ամբողջովին գուրգուրանք դարձած՝ շշնջաց մեղմիկ. — Լիլիթ, հոգո՛ւս հոգի, ինչո՞ւ ես տխուր, ինչո՞ւ ես այդպես տխուր: Ինչո՞ւ չես ժպտում, ի՛նչ գեղանուշ: — Ա՛խ, արևափա՛յլ իմ Լիլիթ, ինչո՞ւ ես լուռ: Մի՞ թե չգիտես, որ քո սիրով եմ միայն ապրում. եթե սիրոս քամես, սերդ կծորե այնտեղից, միայն քո սերը և ուրիշ ոչինչ: Տիեզերքի չափ սիրում եմ քեզ, տիեզերքի չափ... Եվ բյուր փափագով համբուրեց Լիլիթի մազերի ծայրը և փաղաքշանքով համբուրեց մազերն ու աչքերին քսեց նրա ոսկեհուր մազերը: Սակայն Լիլիթ լուռ էր և անտարբեր՝ անթարթ աչքերի հայացքը հեռուն ցրված: — Լիլիթ, նազելիս, գնանք իմ տաղավարը, ամենահամեղ

պտուղներից սեղան եմ պատրաստել: Ծաղիկներից սքանչելի նեկտար եմ հավաքել և մեղուներից քաղցրագին մեղր: Եվ վարդերից ննջարան եմ հարդարել քեզ համար: Գերերջանիկ անուրջներով պիտի քնես, և ես մինչև լույս պիտի հսկեմ քո ոտների տակ: Արշալույսից առաջ սրինգս նվագեմ պիտի, որ թռչեն գան քնքուշ սոխակներն ու դեղձանիկները, թիթեռներն ու դրախտակաքավները: Երգեն ու պարեն և զվարճացնեն քեզ: Սակայն Լիլիթ լուռ էր և անտարբեր: Ադամ գրկեց նրա նուրբ մեջքը, ոտքի կանգնեցրեց, և թևերի վրա առած՝ տարավ իր տաղավարը: Հոգնած էր Լիլիթ սրտի հուզմունքից: Նրա վրա ազդել էր աստծու բարկացայտ հայացքը: Եվ կամազուրկ պառկեց ծաղկահյուս ննջարա-նում: Ադամ նրա գլուխը դրեց իր ծունկերին և հիացած ու հափշտակված՝ դիտում էր նրա բյուրեղային մերկությունը՝ ծիրանավառ վարդերի թերթերի վրա ընկողմանած: Լիլիթ գոցել էր աչքերը, և՛ հեզ էր, և՛ խոնարհ, ինչպես վիթերը, որ երկնչում են ծաղիկների սոսափյունից անգամ: Եվ գունատ էր մարգարիտի պես: Ադամ փայփայում էր Լիլիթի մարմինը և ինքնին մրմնջում. — Սիրելով, սիրելով սիրում եմ քո մարմինը, որովհետև չքնադակերտ է քո մարմինը: Եվ լուսացայտ է քո մարմինը, ավելի լուսացայտ է, քան կայծակի բռնկումը գիշերների մթության մեջ: Եվ բոլոր անթերի շնորհների սափորն է քո մարմինը, և աննման պարտեզն է քո մարմինը, բոլոր սարսուռների և տենչերի հրեղեն: Բայց մանավանդ բուրումնավետ է քո մարմինը, քան Եդեմի այծյամների մուշկը. բուրումնավետ է ու երազաբեր, քան հասմիկներն ու հակինթները բոլոր, նարգիզներն ու նարդոսները բոլոր, քան նրանց բոլոր անուշաբուրումները, որ խնկում են և անուրջների մեջ սուզում դրախտի արահետները: Եվ նորից ավելի բուրումնավետ է քո կուրծքը, քան երկնացող բրաբիոնները և քան բալասանն ու ստաշխը, որ ծորում են

դրախտի ծառերից՝ օծելու համար աստծու քայլափոխները: Եվ կրակոտ շրթներով համբուրում էր Ադամ Լիլիթի մարմինը և հոտոտում էր նրա կողերի անուշաբույր թարմությունը, որ ավելի թարմ էր, քան ստեղծման օրվա անդրանիկ ցողը՝ սեզերի և սաղարթների վրա: Եվ հրաբորբոք մատներով շոյում էր Ադամ Լիլիթի ստինքները և հոգու սրտով խոսում էր.

— Սիրելով, սիրելով սիրում եմ քո ստինքները, հրեշտակներից գերազա՛նց Լիլիթ: Քո ստինքները երկու լուսաբույր փունջեր են՝ շահպրակների և շահոքրամների լուսաբույր փունջեր՝ կնքված կույս վարդերի գույգ կոկոններով. երկու ցնորականխենթացուցիչ փունջեր, որ հարբեցնում են հոգիս և հոգիս մարմնիցս բաժանում... Եվ համբուրեց Ադամ Լիլիթի ստինքները և սարսռուն շրթներով համբուրեց կնիքները ստինքների: Լիլիթ գոցել էր աչքերը, անտարբեր էր և անուշադիր և չէր լսում Ադամի ձայնը: — Լիլի՛թ, աստվածայի՛ն Լիլիթ, թույլ տուր համբուրեմ քո շրթները: Քո շրթների միայն մի անհուն համբույրով ես ողջ դրախտը վայելած կլինեմ: Լիաճոխ ճաշակած կլինեմ ողջ տիեզերքի հավերժությունն ու անեզրությունը քո շրթների՝ անանուն, անգին, աննման համբույրովը միմիակ... Ադամ մոռացել էր ինքն իրեն, և ոչինչ բան գոյություն չունեի այլևս իրեն համար: Եվ կային Լիլիթի շրթները միայն, որ համբուրում էր Ադամ, համբուրելով անհագ ու անդուլ. ծծելով, ծծելով Լիլիթի քաղցրությունը բոլոր, էությունը ողջ՝ չէր հագենում Ադամ, և սպառվում էր Ադամի հոգին՝ համբույրների անհունի մեջ հատնելով... Եվ հանկարծ թափով գալարվեց Լիլիթ՝ ազատելով իրեն Ադամին հյուծող, արյունոտող համբույրներից. ցատկեց և թռավ տաղավարից դուրս և անհայտացավ գիշերային դրախտի բավիղների մեջ: ————— Ադամ ընկել էր ուշաթափ մինչև լույս: Երբ ուշքի եկավ, հիշեց, որ Լիլիթ փախավ գիշերվա մթին: Սրտաբեկ ոտքի կանգնեց: Փորձեց նորից գտնել Լիլիթին,

մի անգամ էլ աղերսելու, որ իրեն չլքե: Ցավալուկ և պաղատագին կոչեց
Լիլիթի քաղցր անունը և լսեց միայն իր ձայնի ունայն արձագանքը:
Ամենուրեք որոնեց նրան լճափներում և աղբյուրների շուրջը,
պուրակներում և այրերի մեջ: Եվ ո՛չ մի տեղ չգտավ, չգտավ Լիլիթի հետքը:
Երկար պահերով դեգերում էր Լիլիթի անցած արահետներով՝
կարոտագին համբուրելով սեզերն ու հողերը, ուր դիպել էին Լիլիթի
քայլերը: Երկար պահերով նստում էր Լիլիթի ապրած վայրերում և աչքերը
գոցում էր՝ Լիլիթին տեսնելու համար: Եվ իր տեսիլների մեջ Լիլիթն ավելի
ցանկալի էր ներկայանում, ավելի ցանկալի և աննվաճ փափագելի: Եվ
տեսիլների միջից սթափվում էր Ադամ սրտի կսկիծով. և խենթի պես
վազում էր ու վազում... Արդեն հասել էր դրախտի սահմաններին,
որտեղից այն կողմ ծավալվում էր ամայի և խոպան երկիրը: Հոգնած էր
շատ: Նստեց հանգստանալու: Եվ գլուխն առած ափերի մեջ՝ ողբում էր իր
տառապալից վիճակը և խորհում էր այրող հուշերով Լիլիթի անմոռաց և
խուսափուն հրապույրների մասին, երբ, ինչպես թե երազի միջից, լսեց
Լիլիթի ուրախ լուսածիծաղը, որ գարնան ողջույնի պես թունդ հանեց նրա
սիրտը: Աչքերը հույսով դարձրեց ծիծաղի կողմը... Եվ տեսավ մի ահավոր
պատկեր, որ սև շանթի պես խավարեցնելով ու կիզելով՝ անցավ իր հոգու
խորքով: Տատասկոտ և մռայլ երկրի կողմից, դրախտի ցանկապատի վրա
տեսավ նա սատանայի գլուխը սևափայլ աչքերով՝ չար ու նենգ: Տեսավ
սատանայի պարանոցից կախ ընկած Լիլիթին՝ տարփաբույր մեկոններով
վարսերը պսակված: Եվ անհուն ցանկությամբ համբուրում էր Լիլիթ
սատանայի շրթները: Եվ ծիծաղում էին միասին գոհ ու երջանիկ: Ադամ
նախանձից խելագար՝ մոնչաց կատաղի. — Լիլի՛թ, Լիլի՛թ, Լիլի՛թ, այդ դո՛ւ
ես... Լսեց սակայն հաղթական սատանայի ահեղ քրքիջը, որ ամպի պես
որոտալից ճայթեց իր գլխին: Եվ տեսավ նույնպես, որ սատանան գրկած

Լիլիթին՝ մխրճվեց երկրի մեջ... Եվ կուրացան Ադամի աչքերը, և այլևս ոչինչ չտեսան... ————— Խենթացած թափառում էր Ադամ, առանց դադարի, դրախտի մեկուսի վայրերը: Ամայի էր դարձել դրախտը, և թռչունների երգերը ձանձրացնում էին նրան: «Լիլի՛թ, Լիլի՛թ, ա՛խ, Լիլի՛թ»,— հառաչով ու լալով կոչում էր նա, և հառաչելով անցնում էր նրա լացը ծառերի տերևների միջով, կիզելով ծառերի տերևները: Գիշերները խոովահույզ երազների մեջ տեսնում էր շարունակ դավաճան Լիլիթին՝ միշտ սատանայի գրկում: Անհույս էր Ադամի հոգին և, նզովելով աստված ու անմահություն՝ մահ էր տենչում: Եվ աստծուն լսելի եղան Ադամի հառաչանքները. կարեկցեց նրան, և ինքն իր մեջ սուզված խորհեց, որ անկարելի էր վերև սլացող հուրը ընկերացնել երկրին կառչող հողին: Եվ թմրություն բերեց Ադամի վրա և նրա կողից ստեղծեց մի նոր ընկեր՝ Եվային, որ իր ծագումի բերումով հնազանդ լինի Ադամին, կարողանա սիրել միայն նրան և մխիթարել մանավանդ: Ադամ, երբ աչքերը բացեց, տեսավ իր մոտ նստած մի նոր ընկեր, ո՛չ Լիլիթի պես կատարյալ և հրեղեն գեղեցիկ, սակայն դարձյալ գեղեցիկ, բայց հողաբույր, բայց մարդկորեն: Եվան մոտեցավ Ադամին, գլուխը դրեց նրա ուսին և մեղմիկ ժպտաց՝ նվիրված աչքերով նայելով Ադամի տխուր, երազուն աչքերին: Սակայն Ադամ՝ նստած Եվայի կողքին, երբ լսում էր վարդենիների շրշունը՝ նրա մեջ Լիլիթի շունչն էր առնում: Դրախտի բույրերի մեջ Լիլիթի բույրն էր զգում և սոխակների երգերի մեջ՝ Լիլիթի ձայնը: Երբ բարի Եվան զգվում էր Ադամին և իր սև մազերով ծածկում էր Ադամի դեմքը, Ադամ տեսնում էր սակայն Լիլիթի ոսկեհուր վարսերը միայն, որ ծածկում էին բոլոր հորիզոնները: Երբ փոթորիկ էր լինում և մրրիկ, նա տեսնում էր Լիլիթին իր մոտ-տով շեշտակի անցնելիս, և երբ կայծակն էր ճեղքում երկինքը — Լիլիթի հրեղեն սերն էր այդ, որ ճեղքում էր Ադամի հոգին: Երբ գոցում էր

բիբերը՝ իր սրտի մեջ տեսնում էր Լիլիթի անհուն գեղեցիկ պատկերը, երբ նայում էր աստղերին — աստղերի մեջ տեսնում էր Լիլիթի աչքերը և անհուն արևի մեջ— ամբողջ Լիլիթին... «Եվա» էին հնչում նրա շրթները, սակայն «Լիլիթ» էր արձագանքում նրա հոգին: Եվ երբ ճիգ էր անում Լիլիթին մոռանալու, գրկում էր հավաստարիմ Եվային, կրծքին սեղմում և համբուրում— նա այդ ժամանակ Լիլիթին էր սեղմած տեսնում իր կրծքին, Լիլիթին համբուրում, Լիլիթին զգում, միայն Լիլիթին... Եվ ապրեց Ադամ՝ սպասելով ու տենչալով միշտ Լիլիթին, և մեռավ Ադամ՝ հառաչելով ու երազելով մի՛ միայն Լիլիթին...